

ШЫН

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-нің Дээди Сөветиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 49 (9733) 1975 чылдың февраль 27, четверг 1975 чылда үндөзлөтүнгөн. Өртөө 2 ноп.

1975: ТОСКУ БЕШ ЧЫЛДЫҢ ДООЗУКЧУ ЧЫЛЫ

Мадыр-оол Михайлович Билдей-оолга удурткан комсомолчу-агитаторның септер-чилер бригадасы Улуг-Хем районда «Улуг-Хая» совхозтуң эки бригадаларының бир-рзизи. Ноллентинтиң мурнунда мал манжаларын септеп, чаартырыдан аңдыра, фермаларны бус-биле чыгылар, саван болгаш өске-даа бөдүүн ченирнин ылбырады хайындары, малды суг-биле хандыра, алгачкы чөлүрү башкы хай куш чарыгдаткынар ажылдарны механизаставы нардуңун турар.

Тоску беш чылдың доозукчу чылында улам чедишининиң ажылдар дээш бригада немингүнери бедиткен хүлээлгелерин алган. Чылдың баштайгы айының планын ол бригада 140 хуу нүүсеткен.

ЧУРУНТА: (солгай талзындан) Мадыр-оол Билдей-рол (бригадир), бригада немингүнери комсомолчулар Май-оол Дактаа болгаш Иван Монгуш олар.

В. МИРЦЕВИЧ фотозу.

Квартал планын хуусаа бетинде ЧАРЫШТЫҢ АЧЫЗЫНДА

СЭКП Топ Комитетиниң партияга, совет улуска Кыгырынынга харым кылдыр «Кызыл туу» совхозтуң сүт-баран фермазының саанчылары доозукчу чылдың бирги кварталында күженишиниң ажылдап турарлар. Демниг күн-ажылдың түнелинде совхоз күрүнеге сүт садарыны квартал планын үзүссөдү, совхоз 100 центнериң сүт дүзүлү турган, 128 центнери саван. Эртең чылдың бир үезинде артык ачылгыш 30 центнериң сүт саван планын 3,8 катат ажыра күссөдүн, күрүнеге 112 центнер сүтү дүзүлгөн.

Совхозтун чыл бүрүлө эки күрүлүлүлүргө болуп турарынын чыдагыны болса, фермада күш-ажылды эки организа-стап, саанчылар, инек калдарчыларынын аразына соци-алистик чарышты калбартып, ону айтыккал хуусааларында түнел, мурнакчыларын илере-ди келгени-биле бадаткыткынар.

Доозукчу чылда социалистик чарышты түс-түс инжилер аразында организастан. Ону ай сайында түнел турар. Январ айында түнел-биле бир инектен-не 140 кг сүт сагаш, Инна Дарыма бирги черин алган. Ийги чөлдө бир инектен-не 138 литр сүт сагган.

Тансыя Данькова болган. Ваза бир мурнакчы саанчы — Кызыл-рол Чурункан 100 кг сүтү бир инектен сагаш, үш-кү черин ээлээн.

Совхоз бо чылын мал чепин аякшты белекпей алза-да, туруп келген бергелери ажыш өртөр дөш хыргышын белек-келинге кирген. Ам белек-келинге 200 тонна хыргышты совхозто сөөртүп аке-кеп алган. Саванын хыргыштын ылбарды хайындары, өске чепнер-биле холап, малга берип турар.

И. ЗАНИНА, совхозтун кол экономик. Баз-Хем район.

«Ал-Туру» совхозта 8289 хой оолданын. Оларын хура-ган чүс хуу камгалар алдын-га турар. Совхозтун Кызыл-Дажы сабырының хойжуну Дажы Сотпаның төрзөн 310 хойнуң хураганнары четте.

Хойжуну инитиниң малга кыштан хур ажырын, малдыч чаш төлүн бүрүн камгалар азырына бүзүредилер.

А. ДОҢГАК.

ЧАА КҮЧҮЛЕРНИ-ХУУСАА БЕТИНДЕ

1975 чылда чаа-чаа бүдүрүлгө күчүлериң тударының хуусааларың кызырар, ажылдадып эзелээрин, шиңгээдип алырын дүргөдөдүр, бар күчүлериң эки ажыглаар талазы-биле Украин ССР-нің, Беларус ССР-нің, Молдав ССР-нің, Иваново, Ленинград, Москва база Ростов областларының болгаш чык, аш-чөм үлөтүр адырларының бүдүрүлгө черлериниң коллективтериниң

СОЦИАЛИСТИК ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИ

Совет улустуң чаагы амдырал денелер бедидер талазы-биле СЭКП-нің XXIV съездиниң төрүлүгү инитилерин амдыралга болгаш ин-и-тиче, СЭКП Топ Комитетиниң партияга, совет улуска Кыгырынынга харым кылдыр, СЭКП ТК-ның болгаш ССР-ның Министрлер Чөвүлелиниң база СЭКП ТК-ның Чыңгине секретари эш Л. И. Врежневтиң байыр чедиришиниң негизге сорук кирген Украин ССР-нің, Беларус ССР-нің, Молдав ССР-нің, Иваново, Ленинград, Москва, Ростов областларының тууду

Эки ажыглап, күш-ажылды болгаш бүдүрүлгө амдыл ор-ганизацталарының мурнакчы аргаларың, дешилгелиң чаа-чаа тууду материалларың биле конструкторларын ажыгла-рың нелгелерин тургаш, калып салгышчыларының чыл планын күссөдүн декабрь 25-ке чедир хандырап дел шийт-тирилэң. Бүгү бүдүрүлгө күчүлериң, тургалга болгаш күлүр-амдырал областларың тууду, монтаж ажылдарың белги шыгарып болууру-га дүштүр ажылдагы кирер. Үлөтүр бүдүрүлгелериниң ал-ган хүлээлгелерине мурнакчы

бригадаларың дүржүлганы, бүдүрүлгө чааргычларың — Социалистик Күш-ажылдын Мадырларының дүржүлганы ажыгалагы калба-биле нелгелер, мергезилдик калдарын чогуур өйүндө белекпей ат тур-рар дээң. Комсомол организ-ациялары шөф дузалычызын көргүзөр чурумга дүштүр эң чугула тууларга болгаш чык үлөтүрүң бүдүрүлгө чөлө-рүнче комсомолдуң өмүссөдүн-дел оолдар, кыстарың чорупу-лор.

Чарыш эзелекчилериниң ал-ган социалистик хүлээлгелерини күссөдүрү 1975 чылда планга немей 536 миллион рубль түн-дүр продукцияны бүдүрүп үн-дүр органы бээр.

Украин ССР Тернопольгад хоөч-сазын комбинатында 12,5 мун улазын эргинишини хуусаа бетинде, август 10-ла ажыгалагы хүлээ-ли бээр: октябрьда — Жито-мирниц, Лубынын болгаш Первомайскийн элти комбинат-тарының күчүлериң: декабрь (Уланчымы 2-ги арманда).

Эртем биле бүдүрүлгө ЭВИЛЕНИ НОВОСИБИРСК. (СЭТА-ның корр. Д. Золотов). Эртемниң Новосибирскке, Иркутскке, Томскке, Красноярскке, Улан-Удде бөжөн хире институту, лаборатория болгаш өске-даа алыбар черери чаа техника, технология талазы-биле санал, тө-дөөлөлдөриң, сумелерин уаус ажыл-агыйыңга дамчыдып бер-ип турар деп, ССР-нің Эртемнер академиязының Сибирь салбырының Академхоорайыңга болган ивита хураалга салбырын президентим дарганың оралкычы академик Г. И. Марчук дидикткаи.

Артык кезектер Курлавыры БРЕСТ. (СЭТА-ның корр. П. Сушков). Дрогичиниң трактор септээр заводууда илчирбе дугуйлуг тракторларын бедидире-

ри биле агрегаттарың катан тургузарың болгаш өтөөр-нүң чегин ажыгалагы кирген. Шуунтургалга шугунамы ша-лыккын ажылдаар дериглер-биле чөсөгөлөгөн.

Таджикистан: люцерна тарый берген ДУШАНБЕ. (СЭТА-ның корр. Я. Нудель). Таджикистанниң мурнуу талазында люцерна тарып өгөлей берген. Ону шөл-дерде тарыга элчештирилгелерин дүштүр тараш культу-ралары-биле холуу тарып турар.

Апрель 19 — коммунисттик суббота. В. И. Ленинниң төрүтүңгөн хүнүлден бээр 105 чыл бол-ганына тураскаал кылдыр апрель 19-та коммунисттик субботни-ти эрттерин дугуйлаа Москвада мурнакчы коллективтери-ниң кыгырынын чурттуң бүдүрүлгелери улам хойу-беле дет-ки турар. СЭТА-ның корреспонденттериниң дайындап

Москвада. Электри машина-лары кылдыр «Динамо» заво-дуң коллективиниң митинг-инде хандыра П. Медведева чүе чугаалаган, коммунисттик субботниң дээрте, бистин күш-ажылды чедиришиниң вистин жүргүзүүрүң деп, демделген. «Кызыл суббота» хундулде бистин бригадалың бүтү кежигүнери эки белки бу-дүрүкчүлүгү ажылдар деп тур-рар. Мен бедам хуума норма баураар 80 хөтөрүн орунуга 90-ны кыларын хүлээтин тур-мен. Мээн эш-оорун база-ла нылды белки үлөткөдөгү ат ту-рар — деп, ол лынааткан.

ЛЕНИНГРАД. Оптика-меха-ника каттыжымшыгының

Изи-биле деткээн - Ленин орденин «Кызыл та-раакчы» совхозтун бүдүрүлгө участоктарыга Коммунисттик

субботникке тураскааткан митинглер дүүн болуп эртки-лэн.

Владимир Ильич Ленинниң төрүтүңгөнүлден бээр 105 чыл оюнга тураскааткан Бүгү-эн-дөдүн күш-ажыл байырла-дын апрель 19-та эрттерин дугуйлаа Москвада бүдүрүл-гелериниң эзелкелерин оруун совхозтун ажыл-ишчилер изи-биле деткип турарын чер-чере богулган митинглерге илчегейлээр.

Совхозтун Туран сүт-баран фермазында болган митинг бе-лани кодурулушунун-биле эрткин. Ферма коллективин күрүнеге сүт садарының беш чыл ла-зын күссөдүңү-биле уаус тил-дөлгөнү чедиң алган. Ынап-гаш олар апрель 19-та шунту субботникке үңгөш, ферманың девиссээрин, инек болгаш бы-заа камааларына артылап аш-тарарын шийтирирээр.

Машина-трактор мастерка-взынын коллективиниң митингине база шунту чыгылап келген. Часкы хову ажылдарында че-лекчилдик ужуражыр дээш ба-рыштын эзелкелерин апрель 19-та агаар-бойдуустун байламы эки болуп болза, часкы хову ажылдарын эгесээр, бир эвес хоржок болза, часка белекчи-лерин улам маамайлап ажил-дарын дугурушканнар. Шак ылым белки кодурулушкунуң ажылдарын шун шаңдын кол-лективиниң база илчегейлээр.

Түнелде совхозтун ажыл-ишчилери апрель 19-та шунту коммунисттик субботникке үнөр болгаш 2300-тен элээр эвес рубулан ажылдап алгаш, беш чылдык фондусунче шийдилер. (Бистин корр).

Куба Республикасынын то-дөлөзүлгө доозуган. Кубаның Компартия ТК-зынын секретариат кежигүнү Блас Рокета баштаган партия-чаакомис-сия уз конституциянын төлө-вилени Кубаның КП ТК-зын-ниң Бирги секретари, Револ-юцист чазактын премьер-ми-нистри Филадель Кастрога хүлээ-ли берген. Конституция төлө-вилени партианын болгаш за-кзактын удуругчулары чуга-лажым көргөш, ону соннда бөрү-лөр — партиянын стел-дизинге чугалажыр кылдыр кириер. Ону сонда ук доку-ментин Кубаның хамааты-ларынын бүгүн-үңтү, чыкты, дөрт балмаалыкыныга кирер деп, комсомисынын дайындагы-ла чугалазын.

УЛАН-БАТОР. Уаустун амдыралын улам акыжар

дугуйында үргүлүүнү сагаш мурнакчыны болгаш чо-нуң кадык камгалыгы эки-жеринде уаус чедишкени-ниниң түнелдене уаусу Моодуң чурттакчыларының саны дымка дүргөн өздү тур-рар. Амгы үезде Моол Арат Республикасынын чоңунун саны 1 миллион 400 муңдан хой бооп турар. Оларын саны 2000 чыл-га чедир 2,7—3 миллион чедир өөр апарын тускай эртемни-лер баш уаус санап турар.

РИМ. Ында келген мезгил-де Коммунисттик партиязынын Топ Комитетиниң 17 дугуар пленуму Тель-Авивке февраль 21-22 хүнеринде болган. Плен-ум ИКП ТК-ның Чыңгине се-кретари М. Вильнериниң амгы үезде политиктиң байдалың болгаш партиянын соругала-рынын дугуйында илчелени дайындаган. Араб чурттарга ха-

маарыштыр Тель-Авивтиң ча-гырыкчы болуктериниң агресс-кы политиканың оң аар ур-дуктарың пленум айтыкш, ону буруу шаңкан.

БОНН. Майның демок-раттыг организациялары митинг кылган, алда кирешкенир неофашисттик национал-демо-краттыг партияны коругдаларын Германиянын Федеративтик Республикасынын чазаныдан негесээр.

ЛОНДОН. Великобританияда Таббон камгаламынын национал чөвүлели Москвага болган совет-анган чугала-жымшыкчыларын түнелдерин чүлдүдү деп көргөн.

ТОКИО. Япониянын дөрт партияларынын — социалистик партияны, Компартиянын, Комэитоун болгаш демократ-тыг социализм партиязынын төлөөлчилери ажал төлө-вириниң магаламын система-зын Японияга тургузары дээш кампаилыгы кады эрттерин дугуйында шийттирүлүсүң ал-ган. Япон ажалчы чөпчөт часк-кы шийткени үезинде мага-дылдың ажал төлөвириниң системаның эрге-чагыргаларын

болгаш бүдүрүлгө эзелерин тургузарын чөлдө алыр дээш улам шийтирлөгүлдем келерин Япониянын социалистик партиязынын бо талазы-биле шта-виле СЭТА-ның корреспон-дентизине амынган.

ЛИМА. Чувстволостук иделеттерин чүггөлөшкү жериниң түнелдене болган коорум-чурум чок чорук ужу-рунда шери командылаа чери-нин февраль 5-те перу на-йысалда болгаш оон чок-кавказыла тургусканын ком-андан шагын дүзүргөн.

ЛУСАКА. Замбиянын на-йысалында совет транспорт самолдау «АН-26»-ның көр-гүзүүнө Замбиянын ужа-р чүлүүнү удуругчуларын болгаш өске-лаа ажалдакчылары киришкенир. Совет удуужук-тар эмбия специалистерге «АН-26»-ның техниктиң дер-лигелери-биле чүлдүрүп-дү-жүр механизинериниң ажил-ды-биле оларын таштыр-ган болгаш элээр каш көр-гүзү ужуулушкунарын кыл-ганнар.

(СЭТА, февраль 26).

Чарышка кыйгырган

Улуг-Хем районда «Күш-ажылды хосту» совхозтуң Хараган сүт-баран фермазын коллективин тодаракчы чылда чедишиниң ажылдап, сүт савалызын чыл планын октябрь өтөзүндө күссөдүңү, ра-бонунга фермалар аразында чарыжында тилекин болган. В. Борбак-Кара, М. Ажы, Э. Хоруу, М. Доспан болгаш он-дөө өске мурнакчы саан-чыларың мында кириген үзү-хүүзү уаус. Ылаңгыя комсо-молчу саанчы В. Борбак-Кара эрткин чылдың 11 айларында 34 тонна сүт сагган болган инек бүрүзүлден-не 1550 кг сүт саап алган, азы 1973 чылдазын-биле денгээр, инек бүрүзүл-ден 586 кг хой сүт сагган.

Ажы-ишчи бо коллективтиң кежигүнери доозукчу чылда 430 тонна сүт бүдүрер, инек бүрүзүлден 1459 кг сүт саап алыр, күрүнеге сүт садарының чыл планын декабрь 25-те күс-сөдүн чыдагыны болса, фермада күш-ажылды эки организа-стап, саанчылар, инек калдарчыларынын аразына соци-алистик чарышты калбартып, ону айтыккал хуусааларында түнел, мурнакчыларын илере-ди келгени-биле бадаткыткынар.

СЭКП ТК-ның партияга, совет улуска Кыгырынынга харым кылдыр «Кызыл туу» совхозтуң сүт-баран фермазының саанчылары доозукчу чылдың бирги кварталында күженишиниң ажылдап турарлар. Демниг күн-ажылдың түнелинде совхоз күрүнеге сүт садарыны квартал планын үзүссөдү, совхоз 100 центнериң сүт дүзүлү турган, 128 центнери саван. Эртең чылдың бир үезинде артык ачылгыш 30 центнериң сүт саван планын 3,8 катат ажыра күссөдүн, күрүнеге 112 центнер сүтү дүзүлгөн.

Т. САЛЧАК-ООЛ.

Хой оолдашкыны ХУРАГАННАР ОНЧА-МЕНДИ

Күжүгөт Чүлө — Барлыс совхозтуң Хойдөлдө салбыры-ның хойжуну. Ол эрткин чы-лын 100 хойдан-на 108 хура-ганын камгалар алган. Хойжу ол чедишиниң быжыгылар дээш бо чылын баалаа кызы-мак ажылдап турар.

Хойжунуң колданында 282 хураган неменкен. Олар эки доругун турар. Би чылын ол 100 хойдан-на 105 хураганы камгалар алган хүлээлгеш, салбырын кызыл хойжу Ховалыт Чыббатык социалистик чарыш-ка кыйгырган.

Т. ЧҮЛҮДҮМ.* Өвүрдө «Торгалык» совхоз-туң хойжулары төрзөн 5611 хойнуң чаш төлүн онча-мен-ди камгалар алганыр.

Комсомол комитетиниң пр-төөкэзы баураар 124 анымак кыстар кыштагаларда чөдө бер-гени.

«Ак-Туру» совхозта 8289 хой оолданын. Оларын хура-ган чүс хуу камгалар алдын-га турар. Совхозтун Кызыл-Дажы сабырының хойжуну Дажы Сотпаның төрзөн 310 хойнуң хураганнары четте.

Хойжуну инитиниң малга кыштан хур ажырын, малдыч чаш төлүн бүрүн камгалар азырына бүзүредилер.

А. ДОҢГАК.

Техника септелгези АЖЫЛШАП КЫНЧААН

«Күш-ажылды хосту» совхозтун механикаторлары Бин-Хем районда «Кызыл та-раакчы» совхозтун болгаш Чөөң-Хөмчюн районун «Ис-кра» колхозунун механикатор-ларынын агадышын дегил-ип, доозукчу чылдың чаккы хову ажылдарыга эки белек-келиң ужуражарын шийтир-дөн. Совхозтун септелге мас-терскалында ажал кидин ту-дук. МТМ өрелекчини меха-ник Санды-оол Самбу-Хөөгө удурткан 14 септекчилер мы-да ажылдап турар. Септелге чо-

гоуду 8 ДТ-75 болгаш 6 «Бе-ларусь» тракторлору, 12 анда-зыны, 86 илчирин, 15 сеал-каны септеп дооскан. Март 20-ге чедир тракторларыны болгаш кожуг машиналары-ның септелгезин бүрүн дозар дөш совхозтун механикатор-лары кызымак ажылдап турар. Септекчилериниң ажылы ме-ханик С. Самбу-Хөё билин-ди удурутуп, оларын ортү-дүңага чарышты организастан. Дуржулгагы механик септел-генин шынарлыг болурун че-дил ап, септекчи аш-өөрүңге

болдунар-ла дузаны чедирип турар. Совхозтун хооун ме-ханикаторлары Д. Бирээкэй, М. Салчак-оол, С. Баң-оол олар кодо ажыл-агый маши-наларынын септелгезине на-лыккын ажылдап турар. ДС-600 деп станкага ажылдап турар комунист С. Савдан кодо ажыл-агый машиналар-ынын үрүмке кезектерин кы-лырынга мергезеэн. Совхозтун септекчилериниң ажылы улам шаңкынчаал.

К. БЯНМАА, Улуг-Хем район.

УЛУСЧУ ДРУЖИНА — УЛУГ КҮШ

Хой-ниинтин корум-чуруму камгалаар аялгы улуусу дружиналары киржилгезин улам дээштик болдулар талаа-беле СЭКП ТК-нын болган СССР-ин Министрлер Чөвүленин эртен чыдагы майда үндүрүн доктаалын амдыралга боттандырар талаа-беле Тандын район болган кезде Советтер чамдык аялдарын кылап чоруткан.

Дүргөн, Кочетово, Элегес көдө Советтерде дружиналарын составы өзгөш. Бай-Хаак, Межегей кезде Советтерде улусу дружиналарын чамдыгы тургустунган аттыг, хайгылыче үмөйи турар. Улуусу дружиналарын аялдын чогуур денисле көдүрө, чамдык черлерге чаа дружиналарын тургузар талаа-беле район болган кезде Советтер ам-даа улуг аялды кылдыр апаар.

В. ЧАДАМБАНЫН ФОТОСУ.

КАДЫКШЫЛГА БАРААЛГАШКЫН БУУРУЛ БАШТЫГ ЭМЧИ

Од—1940 чылдын чазы чүбө. Аларга чазгаларыга чаала хонуккан. Чудай кыштаан мал-маган чакы көк чиге, денгиз эгезин. Сут, хойтпак үнүп, чаа төрөэн аял, хураганар колд кыдында деш-кылежи, ойнап турар апарган ул. Ынчан аялмыс Тестин Салам деп черге турган. Алам ол удеде кончуг аарып турган.

Аала келет, эмчи аялмыс тургуруштарга түтү иш-даа, эмнеге чери-даа турбаан. Кыды-кызыгаар, ырак-узак черге аары-аржыкка тавар-жырга оом берге чүбө кайда боор.

Аам бистин коллективисте ээрбиз аялг эмчилер, стрелдар аялдал турар. Бистин кол эмчине Роман Исакаевич Калдар-оол эмчи шуту-нуяга хой чам аялдал, медицина чам чүдүлери болуун коллективисте неперде дээр бугу кужун салып, чонун калдыкшы дээр калар-кыла аялдал чорун кижилерин брөөн. Район колхозтарында мелуноктулар, Нарин суурда уаасток эмнегез аялдал турар ала чүгезин ол төндүрдү.

ЧАА ЖУРНАЛ

«Көдө аял-агынын кадрлар» деп теоретиктик болган эртен-методиктик чаа журналдык баштайгы дугайы чырыкче үгөн. Ооң кол редактору М. С. Курьянов СЭА-нын корреспондентизм-беле беседизиме мынча дээр: «Колхозтарын болган совхозтарын уауртукчу кадрларын база специалисттерин билин болган мергежин белидеринин талаа-биле көдө аял-агы организарын аялмын дугайында СЭКП ТК-нын доктаалына үндөзүлөш, бо чаа журналды тургускан. Кадрларже, оларнын белеткелитче, кижизилдизиме болган коммунисттик тургузушунун бүтү уаастоктарына оларнын практик аялмынча партия кезеде улуг кичөөгө салып келген болган салым-даа турар.

СОНУРГАП ХАНМАС

Чадананың №1 ортук школазында өөреникчилерин болган башкылар коллективин кужу-биле тургустунган музей бар. Музейи Александр Боровина Монгуш уауртуп турар. Ол орус дык, литература башкысы. Ол башкыны уауртууга-биле кызыл-кызыл солун хой аялды кылган.

Данзы-Белектин, Ооржак Севалдин, Долаан Часкалдин, Байр Салчактын, Совет Эмнелинтин, Маадры Хомушку Чүргү-оолдун үрүктүрүн болган оларны сактыкшышын билин, оларга тургустаткан. «Олар Төрөөн чүртү дээр демисеки чоранар» деп стенин кылган.

Агаар

Бөгү республикага шокор булуттаар, хүндү бичи хар чаар. Муруну-барымы ула-нымышкыны хатгы кужу ой тавында. Агаарын температу-разы дагы районнарга 5-10, өске арканнарыга 12-17 граду-соор.

Бөгү

Кызылга база шокор булуттаар, бичи хар чаар. Муруну-барымы ула-нымышкыны хатгы кужу кошканда ой тавында черде. Агаарын температу-разы 12-14 граду-соор.

Бөгүн «ТУВИНСКАЯ» ПРАВДАДА

- «Апрель 19-та — коммунисттик субботник». «Кызыл тарачын» совхозта митинг. Хоорайлардан рапорттар. «Шыгыш программа». «Тыва көдө туду» трестин аял-хөдөөн дугайында Г. Пасохиини чүгээм.

«АЛДЫН ШАЙБА» ДЭЭШ

Кызыл хоорайнын школазынын улуг бичи ооллары «Алдын шайба» деп хоккей маргылаазынга эң идепкейлиг киржикилер. Өөреникчилерин ортузунга чоруткан ол маргылаа булууг спортту байыр-ла болуп доозулаган.

СПОРТ

лекч болган командаларга база тергини эки ойнаа хоккей оолдарга шаңналарын тымыккан. Бичи оолдарын командалык «Искатель» клубуну командасы тымыккан болган. Ооң бомбардирин Юра Резеве Бүгү-Эвеледин «Артек» пионер лагеринче чоруп пубка-биле шаңнаткан. Ол командалык аратар Валера Комелтанов, эң эки ойнакчысы Салава Пахаев болгон өскөдөр-даа база шаңнаткылаан.

СОЛУН ДЫШТАНЫЛГА

Тыва улустун база бир байырлы кышты хүр-менди эртеригени демелгеншаан, чыгы уткурунун байырламы — шага болур. Чокта чаа ындыг байырла Балгазын суурга болуп эркен. Шагазы демелде эртериге дугайында чаралды чараштыр бижээп, недела бурунтар-ла азып каан турган. Ол чаралды тыя те-терини, национал чөмөрүн, яны-бүрү дериг-херекселдерини демелгезин, багы, хал-шыдырааларын, баг катары-нып, кажык, төвөк, бодалга маргылаалары болурун дугайында дынаткан. Суурун чурттакчылары оң програм-маны биле баш бурунтар та-мын болган шагага эки беле-тенгени ой хүнү эртериге-ничен иден болду. Чоок-кавынны суурларынды, фер-малардан 60-70 хар ажа бер-ген кырганнар, аныктар, би-чли чаштар дээр кымын ы-да чок дээр.

Шутуугун ажиктери аял, чонун черде чалгааратпас. Би-роозинде кажыктаан, дараа-зында даалылаан, шыдыраа-лаан, чымган чон яны-бү-рү ойнарга хаара туттуган. Өске өрөдөдөр тыва хөг-жүм херекселдери-биле шаа-дык мрларын аялдарын ыра-тканын дыңалып, каткы-хөг үзүбестеп, аныктар та-пылап, ажаанды бир залда боодалга, даштын кылаан до-шта баг катарына маргышкан турат.

Удаваанда чымган чонну ижеринче чалапты. Шай-лаар чери ууничиенин сто-ловнянында организастаан. Удаткан чок торгу тоннарыг кезек кыстар үскен даган-ныг мун, хужуур, кадык, шайны столдар кырынга дел-гетилер. Анаа шайла, хөөре-чи орпап, катал ууниче-же баштымыс.

САМБОНУ САЙЗЫРАТКА

Бистин чуртувуста самбо хүрш бо каш чылдарда дык хөгжөөн. Совет самбистер делегейин болган. Европанын каш даякыр чемпионнары. Самбо болган дээ-до хүрштин сайырларынга улуг хуузу кирип турар спортчулар, тренерлер чер-черде кайы хой. «Бистин республика самбо хүрштин хөгжүлдөз чогуур денгелинче четпей турар. Ону хөгжүдериин бүгү-ле аргалары турга-даа, ам дээринеде езурут самбистер белеткээр уаурттарын спорт школалары аялтырмаан. Бир өсөс районнарга, хоорайларга уруг-лаарын хүрш талаа-биле спорт школазын аялтам, ачаа оолдарын 10-11 хардан эгелеп белеткээр болуузаас, чоокку чылдарда чүбө Си-биринин өсөс харын чурттуң чемпионнарын белеткен а бол-дур бис дээринге чигизин турбас.

Спортчу информациялар

Шериг хүнүрне ГТО дужаалазын кириш-тирген эр улустун 5, херээ-жеринерин 3 километрге хаак маргылаады Тес-Хем район-уну төвөгө болуп эркен. Анаа бирги черин Самагалдай ортук школазынын огуу классчы Д. Даржа-оол ал-ган, ийгинин ол-ла школа-ны күш-культура башкысы О. Селен-оол, шүкүзү А. Сан-чат олар элээт.

Хевис ээлери тилээ

Эртен даштаныр хүндө Чо-дурга суурун бирги чери дээр хөстү хүрше маргыла-да болган. Анаа чаа Шагаан-Арыктын Хайраканын Арыг-Бажың болган Чо-дур-гааның командалары кириш-кен. Чилг демиселди түд-неинде хевистин ээлери команда талаа-биле тивиле-гени челип алган. Ийги чер-де чаа Шагаан-Арыктын ко-мандалы болган.

Маадрының шаңналы дээр

Совет Эмнелин Маадры Х. Чүргү-оол атыг шаңнаа дээр хөккөй маргылаады Ужарды-Хемин дожууга болган. Анаа киришкен 3 ко-мандалан Самагалдай ортук школазынын өөреникчилери

Кинотеатрларга

- МОСКВАДАН 9.00—Дамчыдыгалар про-граммасы. 9.05—«Байкал чогуунуң арга-арыгарында». Эртем-непердегилетин фильм. Баштайгы көргүзүү. Оң-нут. 9.55—«Ала-чурттуң Улуг дай-ынынын төөгүзүлөш». «Дайынын эгезин чөраеринге партизан дай-ыны». 10.23—М. Горький — «Италия дугайында тоодар». 10.55—«Орайса» телестудия-нын анык корреспондент-теринин Совет Эмнели-нин Маадры В. Г. Зайыса-биле ужура-жышкымы.